

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Psychosocial factors and situational factors correlated with the saving behavior of undergraduate students

แหวววรรณ ก้องไตรภพ* นักสิทธิ์ ศักดาพัฒน์*

Vaewan Kongtraipop* Naksit Sakdapat*

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*

University of the Thai Chamber of Commerce*

Received: 12/11/2022, Revised: 20/12/2022, Accepted: 02/01/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยอาศัยกรอบแนวคิดพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 807 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้เครื่องมือวัดแบบมาตรประเมินรวมค่าตัวแปร จำนวน 11 ชุด แบบวัดทุกชุดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงินเป็นคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดและมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการออม ($r = 0.549, p < .01$) นอกจากนี้ยังพบ ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการออม โดยทำนายได้ 40.15% ตัวทำนายที่สำคัญคือความรู้ด้านการเงิน และทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน พบกลุ่มเสี่ยงได้แก่ กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง กลุ่มนักศึกษาอายุน้อย กลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยน้อย ผลการวิจัยนี้ได้ชี้แนะแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการออมของนักศึกษาปริญญาตรี

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตสังคม พฤติกรรมการออม นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

This study is a comparative study using the interactionism model. It aims to identify significant indicators and predict the volume of psychological states and situational factors related to saving behavior. The study's sampling group is 807 undergraduate students selected by multi-stage sampling. The study found attitude towards spending behavior are positively and significantly to saving behavior ($r = 0.549, p < .01$) The multiple regression analysis found that psychological traits, situational factors and psychological states can predict the saving behavior of the sampling group by 40.15%. The best predicting factor are financial literacy and attitude towards spending behavior. The high-risk groups include undergraduate female students, low-grade undergraduate students, and young undergraduate students. The results of this research suggest guidelines for the development of saving behaviors.

Keywords: Psychosocial, Saving behavior, Undergraduate students

บทนำ

สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน หลายประเทศได้เผชิญกับความท้าทายจากสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาดโรค COVID-19 การเกิดสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้ราคากลุ่มพลังงานปรับตัวสูงขึ้นเช่น ราคาน้ำมันเป็นผลให้ราคาสินค้าชนิดต่าง ๆ มีการปรับตัวสูงขึ้นตาม สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทย นอกจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลกแล้ว ยังมีประเด็นในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของไทยเช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงสำหรับการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในประเทศไทยนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนและธุรกิจในวงกว้างนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 การที่บุคคลมีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดีจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนไทยสามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันได้ และจะนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ (Bank of Thailand, 2020)

สำหรับรายได้ของนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้รับจากผู้ปกครองอาจได้รับเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยจำนวนเงินจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความจำเป็นและฐานะทางการเงินของแต่ละครอบครัว แต่พฤติกรรมของนักศึกษาในเศรษฐกิจยุคปัจจุบันมักจะดำรงชีวิตอย่างไม่พอเพียง มีการใช้จ่ายเงินในแต่ละวันค่อนข้างมากตามค่านิยม มีการบริโภคสิ่งต่างๆ ที่อาจไม่เหมาะสมกับช่วงวัยและฐานะทั้ง ๆ ที่นักศึกษาบางคนยังไม่สามารถหารายได้ด้วยตนเองได้และมีความอยากได้อยากทำในสิ่งที่นำมาตอบสนองความต้องการของตนเองและแสดงให้เห็นถึงความมีฐานะทางครอบครัวเช่น การรับประทานอาหารราคาแพงในห้างสรรพสินค้า การซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นแบรนด์เนมและเครื่องประดับตามกระแสตรา (Kongtraipop & Sakdapat, 2023) การใช้จ่ายเงินในเกมออนไลน์ที่เรียกว่า โลกเสมือนจริง การซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากนักศึกษาเป็นช่วงวัยที่ต้องการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ ต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือสังคม จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ขาดการคำนึงถึงการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และไม่รู้จักรการประหยัดอดออม (Laokha, 2020; Kongtraipop & Sakdapat, 2022) ดังเช่นที่ พบในงานวิจัยของ Phengsuwan (2009) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านการเงินในภาพรวม จะพบว่านักศึกษามีรายรับไม่เพียงพอแก่ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการขอเงินเพิ่มจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง คิดเป็น 54% รองลงมาคือ การขอยืมเงินจากเพื่อน แล้วค่อยทยอยจ่ายคืน คิดเป็น 26% โดยปัญหาการเงินที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องใช้เงินอย่างรีบด่วนโดยไม่ได้เตรียมมาล่วงหน้า คิดเป็น 45.8% รองลงมาคือ ได้รับเงินจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เพียงพอ คิดเป็น 42.4% ส่วนในงานวิจัยของ Panyasan (2010) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาเพศที่สาม พบว่า นักศึกษาเพศที่สามมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านการศึกษา ด้านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และด้านการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับที่น้อย โดยจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มเป็นจำนวนมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 2,767.25 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เฉลี่ยเท่ากับ 1,306.19 บาทต่อเดือน

จากปัญหาดังกล่าว จึงควรจะมีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านการออมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความพร้อมและนำไปสู่ความสามารถในการจัดการเงินได้อย่างเหมาะสมเมื่อเข้าสู่

วัยทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยทางด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการประมวลเอกสาร เพื่อนำไปสู่ศึกษาสาเหตุให้ครอบคลุมปัจจัยทั้งภายในและภายนอก เพื่อสามารถอธิบายสาเหตุของพฤติกรรม และสามารถพยากรณ์พฤติกรรม รวมทั้งสามารถระบุกลุ่มเสี่ยง สร้างปัจจัยเกื้อหนุนที่จะสนับสนุนพฤติกรรมหรือป้องกันพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการออมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีที่จะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหาและเกิดความร่วมมือกันที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่น่าพึงปรารถนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อป้องกันตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และสามารถระบุกลุ่มเสี่ยงของพฤติกรรมการออม

การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ของ Magnusson & Endler (1977) เพื่อกำหนดกรอบตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังนี้

พฤติกรรมการออม : ความหมาย และวิธีวัด

พฤติกรรมการออม เป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีการใช้เงินที่เหมาะสม สิ่งสำคัญของการออมเกิดจากการมีเป้าหมายว่าต้องการเงินไปทำอะไรในอนาคต ซึ่งจะทำให้บุคคลทราบถึงค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น และต้องเตรียมการอะไรบ้าง การออม จึงหมายถึง การประหยัด การเก็บหอมรอบริบ การใช้ทรัพย์สินเงินทองทั้งหลายอย่างระมัดระวัง ไม่ประมาท มีเหตุมีผลเพราะทรัพย์สินเงินทองเป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ต้องรู้จักเก็บ รู้จักใช้ (Royal Institute, 2009) ส่วน Butbunrung (2012) กล่าวถึง การออม ว่าหมายถึง การที่คนเรามีเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน ก็จะทำให้เกิดภาวะที่รอรันที่จะเก็บออมมากขึ้น ซึ่งเป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน แล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของบุคคลและยังขึ้นอยู่กับความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตของบุคคลด้วย นอกจากนี้ Namphut & Charoenchittrakam (2014) ให้ความหมายของ เงินออม เป็นรายได้ส่วนที่เหลืออยู่หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว และไม่ได้ถูกใช้ไป โดยการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีรายได้มากกว่ารายจ่าย หรือบุคคลอาจทำให้เงินออมเพิ่มขึ้น โดยการหารรายได้พิเศษ หรือลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นก็จะทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการออม จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

กลุ่มตัวแปรสถานการณ์กับพฤติกรรมการออม

ลักษณะสถานการณ์เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลเผชิญ ซึ่งเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรค มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมในขณะนั้น จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 4 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว หมายถึง การที่นักศึกษาทราบถึงสภาพทางการเงินในปัจจุบันทั้งของตนเองและครอบครัว ผ่านการวางแผนและบริหารจัดการเงิน เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การทำงบดุลส่วนบุคคล การจัดสรรเงินสำรองฉุกเฉิน การจัดสรรเงินสำหรับการออม เป็นต้น

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้และสนใจข้อมูลทางเศรษฐกิจจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น โซเชียลมีเดีย อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุบุคคล รวมทั้งได้รับการอบรมหรือฟังประชุมวิชาการเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรมการใช้เงิน โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเลือกเปิดรับ 2) การเลือกให้ความสนใจ 3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย และ 4) การเลือกจดจำ (Klapper, 1960)

อิทธิพลจากเพื่อนและคนรอบข้าง หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้ถึงกระทำของเพื่อนและคนรอบข้าง เช่น เพื่อน พ่อ แม่ อาจารย์ ที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ในการจัดการเงิน และแสดงออกถึงพฤติกรรมการใช้เงินที่เหมาะสม ซึ่งสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการใส่ใจ 2) กระบวนการเก็บจำ 3) กระบวนการกระทำ และ 4) กระบวนการจูงใจ (Bandura, 1989) ก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม โดยอาศัยการสังเกตการกระทำของบุคคลต้นแบบ แล้วมากระทำพฤติกรรมนั้นตาม (Bhanthumnavin, 2004)

การตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึงกระบวนการเลือกทางปฏิบัติจากทางเลือกที่มีหลากหลาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และมีการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การตีค่าความสามารถด้านการใช้เงิน ซึ่งนักศึกษานำไปปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาต่อไปได้ (Piromrat, 2012)

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมการออม

จิตลักษณะเดิมเป็นสภาวะของจิตที่ค่อนข้างคงที่ ซึ่งสะสมมาจากอดีตถึงปัจจุบัน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 4 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดกับตนเองได้และมีคุณค่า สามารถบังคับตนเองหรือปรับปรุงตน เพื่อสร้างพฤติกรรมที่น่าปรารถนา โดยการจัดการตนเอง และไม่พึ่งการควบคุมจากผู้อื่น (Bhanthumnavin, 2013)

การประเมินแก่นแห่งตน หมายถึง เป็นจิตลักษณะที่แสดงถึงบุคลิกภาพในความสามารถของการรับรู้และยอมรับข้อสรุปได้ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง 2) ประสิทธิภาพแห่งตนโดยทั่วไป 3) ความมั่นคงทางอารมณ์ 4) ความเชื่ออำนาจในตน (Judge, Locke & Durham, 1997)

ความรู้ด้านการเงิน หมายถึง เป็นการรับรู้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเงิน เป็นมุมมองที่นักศึกษามีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการเงินกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักศึกษาเคยมีประสบการณ์ ได้จดจำเนื้อหาหรือ

เรื่องราวเกี่ยวกับด้านการเงินที่เหมาะสม อันเป็นสิ่งที่จะนำบุคคลไปสู่ความเข้าใจในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการใช้เงินที่ดี (Warawichanee, 2017)

จิตพอเพียง หมายถึง เป็นจิตลักษณะของบุคคลที่เกิดจากองค์ประกอบ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความมีเหตุมีผล 2) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ 3) การรับรู้คุณค่าที่ดี คุณธรรมจริยธรรม (Bhanthumnavin, 2008) ตามแนวทางในการดำเนินชีวิตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมออม

จิตลักษณะตามสถานการณ์มีสาเหตุเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ปัจจุบันภายในตัวบุคคล โดยมักจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โดยง่าย (Bhanthumnavin, 2015) จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 2 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

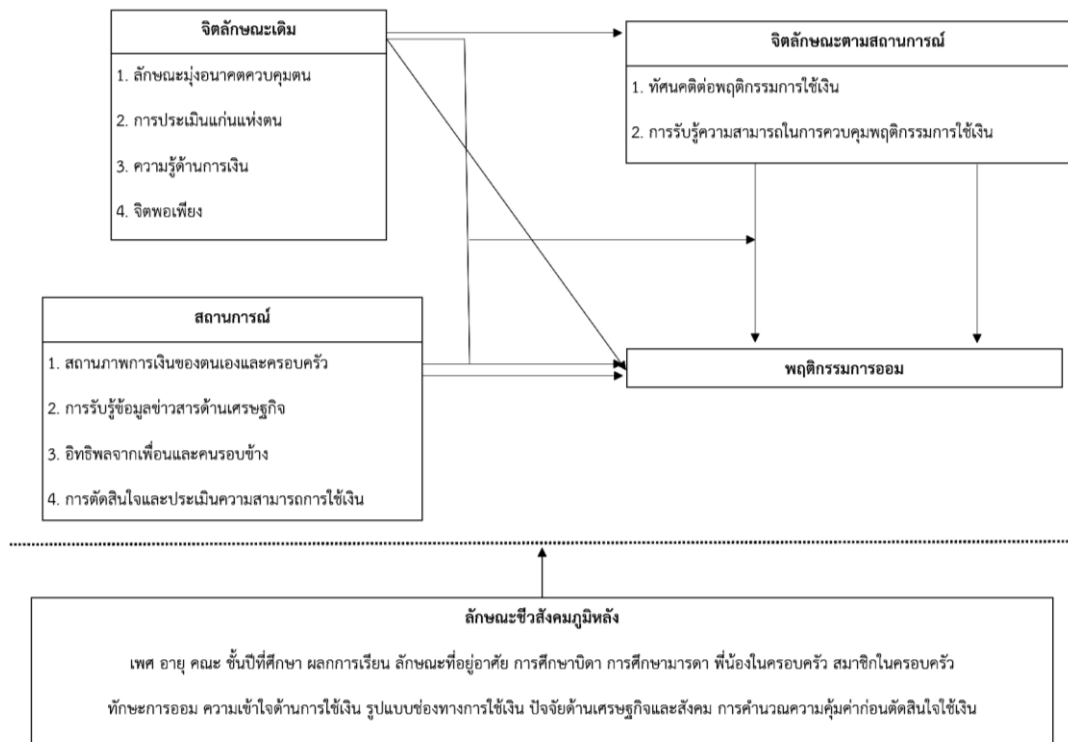
ทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน หมายถึง การประเมินค่าของนักศึกษาเกี่ยวกับการมองเห็นประโยชน์และความสำคัญของการใช้เงินอย่างเหมาะสม รวมทั้งความรู้สึกชอบหรือพอใจในการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเห็นประโยชน์ หรือการเห็นโทษ 2) ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกไม่ชอบ 3) พร้อมจะกระทำ หรือพร้อมจะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำ

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน หมายถึง การที่นักศึกษาตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนในการจัดการและปฏิบัติพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้เงิน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการใช้เงินอย่างเหมาะสม (Bandura, 1993)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Magnusson & Endler, 1977) และการประมวลเอกสารสามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิด โดยมีตัวแปรดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ตัวทำนากลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การประเมินแก่นแห่งตน ความรู้ด้านการเงิน จิตพอเพียง สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ อิทธิพลจากเพื่อนและคนรอบข้าง การตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน ร่วมกับตัวทำนากลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมการใช้เงิน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน รวมทั้งสิ้น 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมทางการเงินได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือชุดที่ 3 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5%

สมมติฐานที่ 2 ตัวทำนากลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 8 ตัวแปร ร่วมกับตัวทำนากลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมทางการเงินได้ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling Method) ทั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรในการสุ่มตัวอย่างคือ 1) สุ่มพื้นที่ตั้งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) 2) พื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยกำกับของเอกชน 4 แห่ง 3) คณะแบ่งออกเป็น คณะทางด้านวิทยาศาสตร์ คณะทางด้านมนุษยศาสตร์ และคณะทางด้านบริหารธุรกิจ 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการสุ่มกลุ่มของนักศึกษาอย่างง่าย (Simple Random

Sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบ่งเป็น กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนนักศึกษาเท่ากับ 15 คน ($8 \times 3 \times 2 \times 15$) รวมทั้งสิ้นอย่างน้อย 720 คน

การวิจัยนี้ได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดมาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและปรับใช้แบบวัดของนักวิจัยท่านอื่นๆ ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง ซึ่งเป็นชุดแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้เงิน จำนวน 11 ชุด ที่เป็นแบบวัดมาตราปรมาณรวมค่า (Summated Rating Scales) โดยเป็นการให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (Self-report) โดยแต่ละข้อประกอบด้วย มาตรการ 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดทุกชุดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เกณฑ์ระดับความสัมพันธ์ 3 ระดับ (Cohen, 1977) 2) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter และ Stepwise โดยใช้ตัวทำนายหลายตัวในการทำนายตัวถูกทำนายทีละตัว ใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์ทำนายความแตกต่างที่ 5% (Cohen, 1983) 3) ส่วนการวิเคราะห์ผลนอกเหนือสมมติฐาน ได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) เพื่อหาความสัมพันธ์โดยถ้าพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ก็จะนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วย วิธีการของ Scheffe' ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 829 คน คัดแบบวัดที่ตอบเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้สมบูรณ์ เหลือ 807 คน อายุเฉลี่ย (≤ 20 ปี) 65.90% เป็นเพศชาย 58.40% นักศึกษาเรียนสาขาบริหารธุรกิจ 56.60% นักศึกษาเกรดเฉลี่ยน้อย (≤ 3.00) 51.50% นักศึกษามีพี่น้อง 80.50% นักศึกษาพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา 50.70% การศึกษาของบิดาต่ำกว่าปริญญาตรี 59.50% การศึกษาของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรี 61.70% นักศึกษาไม่ได้ทำงานนอกเวลาเรียน 72.70%

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม ($N=807$) พบว่า 1) ทักษะการตัดสินใจทางการเงินเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดและมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการออม ($r = 0.549, p < .01$) ส่วนตัวแปรอื่นๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.105 ถึง 0.488 2) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมจำนวน 4 ตัวแปรนั้น ความรู้ด้านการเงิน และจิตพอเพียง เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.616, p < .01$) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมอื่นๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.395 ถึง 0.552 3) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์จำนวน 4 ตัวแปรนั้น สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว และการตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.521, p < .01$) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มสถานการณ์อื่นๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.197 ถึง 0.512 (ตาราง 1)

3. ผลการทำนายพฤติกรรมการออม โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Multiple Regression

Analysis) แบบเป็นขั้น (Enter and Stepwise) พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ตัวทำนายทั้ง 8 ตัวแปร ชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการออม โดยทำนายได้ 31.36% มีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ ความรู้ด้านการเงิน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ จิตพอเพียง สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .26, .19, .16, .12, -.07 2) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ตัวทำนาย 2 ตัวแปร ชุดที่ 2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการออม โดยทำนายได้ 33.07% มีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .45, .19 3) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ตัวทำนายทั้ง 10 ตัวแปร ชุดที่ 3 รวมทุกตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมการออม โดยทำนายได้ 40.15% มีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน ความรู้ด้านการเงิน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน การตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .35, .21, .16, .14, -.11 4) ส่วนผลการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่มย่อย ตัวทำนายทั้ง 10 ตัวแปร ชุดที่ 3 รวมทุกตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการออม โดยกลุ่มย่อยที่ทำนายได้มากที่สุดคือ กลุ่มนักศึกษาที่มีบิดาเรียนจบปริญญาตรีขึ้นไป โดยทำนายได้ 73.53% มีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ ความรู้ด้านการเงิน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ อิทธิพลจากเพื่อนและคนรอบข้าง การประเมินแก่นแห่งตน สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว การตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .57, .45, .41, .09, -.09, -.19, -.21, -.34 (ตาราง 2)

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการออม ตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังที่สำคัญ พบว่าคะแนนของพฤติกรรมการออมแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว 3 ตัวแปร คือ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักศึกษาเพศชายมีพฤติกรรมการออมมากกว่าเพศหญิง 2) นักศึกษาอายุมากมีพฤติกรรมการออมมากกว่านักศึกษาอายุน้อย และ 3) นักศึกษาเกรดเฉลี่ยมากมีพฤติกรรมการออมมากกว่านักศึกษาเกรดเฉลี่ยน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างเพศกับอายุและเพศกับเกรดเฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2 คู่ โดยมีคู่สำคัญทั้ง 2 คู่ คือ 1) นักศึกษาเพศชายอายุมากมีพฤติกรรมการออมมากกว่านักศึกษาเพศหญิงอายุน้อย และ 2) นักศึกษาเพศชายเกรดเฉลี่ยมากมีพฤติกรรมการออมมากกว่านักศึกษาเพศหญิงเกรดเฉลี่ยน้อย (ตาราง 3 และตาราง 4)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม (N=807)

ตัวแปร	Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	70.045	10.707	1																	
2.	59.336	8.536	.549**	1																
3.	56.947	8.744	.413**	.479**	1															
4.	65.337	8.711	.416**	.480**	.541**	1														
5.	54.284	8.943	.488**	.489**	.475**	.616**	1													
6.	52.756	8.276	.299**	.435**	.540**	.529**	.442**	1												
7.	49.520	8.674	.445**	.544**	.418**	.452**	.552**	.395**	1											
8.	59.929	8.877	.246**	.362**	.535**	.433**	.448**	.566**	.473**	1										
9.	49.114	8.478	.433**	.412**	.397**	.531**	.539**	.307**	.591**	.358**	1									
10.	58.015	9.453	.105**	.218**	.296**	.222**	.237**	.288**	.209**	.512**	.197**	1								
11.	57.024	8.720	.247**	.255**	.418**	.386**	.414**	.424**	.475**	.521**	.498**	.256**	1							
12.	1.416	0.493	-.143**	-0.062	-.085*	-.087*	-.117**	0.067	-.070*	0.068	-.170**	0.031	-0.065	1						
13.	20.021	2.402	0.057	.073*	0.045	.076*	-0.008	.093**	.082*	-0.015	.113**	0.018	-0.046	.183**	1					
14.	3.347	0.463	0.064	0.010	-0.015	0.025	-0.067	0.041	-.115**	-0.034	0.019	0.017	-.106**	.171**	.097**	1				
15.	1.959	1.110	-0.007	.074*	0.062	0.063	-0.065	.115**	0.002	0.053	0.066	.076*	-.097**	.373**	.565**	.119**	1			
16.	1.731	0.728	0.055	0.013	-.169**	-.178**	0.031	-.175**	-0.048	-.117**	0.044	-.104**	-.138**	-.075*	.078*	.167**	-.118**	1		
17.	5.850	2.225	0.051	-0.031	0.053	0.036	.104**	-0.065	.082*	0.007	.151**	-0.003	-0.005	-0.046	0.032	0.012	-0.061	.108**	1	
18.	1.886	0.811	.142**	-0.001	-0.050	0.044	-0.035	-0.008	0.016	-0.035	0.021	-0.060	-.080*	-.198**	0.052	0.043	.109**	-.082*	-0.012	1

หมายเหตุ: *p< .05, **p< .01

ตัวแปร 1: พฤติกรรมการออม 2: ทักษะการตัดสินใจในการใช้เงิน 3: การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้เงิน 4: จิตพอเพียง 5: ความรู้ด้านการเงิน 6: การประเมินความเสี่ยง

7: ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 8: การตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงิน 9: การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ 10: อิทธิพลจากเพื่อนและคนรอบข้าง 11: สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว

12: เพศ 13: อายุ 14: เกรดเฉลี่ย 15: ชั้นปีที่ศึกษา 16: ที่อยู่อาศัย 17: การวางแผนทางการเงิน 18: รายได้ต่อเดือน

ตาราง 2 ผลการทำนายพฤติกรรมการออม โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

ลำดับ	กลุ่ม	จำนวน คน	ชุดทำนายที่ 1 จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ (1 - 8)			ชุดทำนายที่ 2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (9 - 10)			ชุดทำนายที่ 3 รวมทุกตัวแปร (1 - 10)			% แตกต่าง
			% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	
1.	รวม	807	31.36	3, 1, 6, 4, 5	.26, .19, .16, .12, -.07	33.07	9, 10	.45, .19	40.15	9, 3, 6, 10, 8	.35, .21, .16, .14, -.11	7.1*
2.	เพศชาย	471	44.61	3, 8, 6, 1, 4	.44, -.27, .22, .19, .10	39.92	9, 10	.41, .30	54.46	3, 10, 8, 6, 1, 9, 5, 7	.38, .38, -.29, .20, .15, .10, -.10, -.08	9.9*
3.	เพศหญิง	336	17.80	1, 4, 2, 5	.19, .15, .12, .12	21.16	9	.46	26.63	9, 5	.41, .18	5.5*
4.	อายุน้อย (≤20 ปี)	532	25.71	3, 1, 4, 8	.25, .24, .20, -.17	26.54	9, 10	.40, .21	33.09	9, 3, 10, 8, 7	.34, .25, .23, .15, -.10	6.6*
5.	อายุมาก (>20 ปี)	275	60.14	6, 2, 3, 1	.34, .28, .25, .13	46.73	9	.68	65.42	9, 6, 3, 5, 10, 2	.42, .23, .23, .16, -.13, .11	5.3*
6.	เกรดเฉลี่ยน้อย (≤3.00)	393	28.74	3, 6	.35, .21	37.07	9, 10	.50, .16	43.70	9, 3, 10, 4, 2	.45, .34, .19, -.18, -.11	6.6*
7.	เกรดเฉลี่ยมาก (>3.00)	414	41.37	1, 4, 3, 2	.30, .25, .23, .10	28.62	9, 10	.41, .22	43.45	4, 1, 9, 3	.26, .23, .20, .18	2.1
8.	การศึกษาบิตาต่ำกว่าปริญญาตรี	480	32.94	3, 2, 6	.27, .27, .17	34.58	9, 10	.47, .18	41.66	9, 3, 6, 2	.36, .16, .15, .14	7.1*
9.	การศึกษาบิตาปริญญาตรีขึ้นไป	199	63.28	3, 1, 5, 2, 4, 6	.44, .31, -.30, -.29, .24, .22	41.39	9	.64	73.53	3, 10, 1, 8, 5, 2, 6, 7	.57, .45, .41, -.34, -.21, -.19, .09, -.09	10.3*
10.	การศึกษามารดาต่ำกว่าปริญญาตรี	498	26.65	2, 3, 6	.25, .24, .16	30.08	9, 10	.50, .09	37.10	9, 6, 3, 2, 4, 1	.45, .22, .19, .17, -.16, -.13	7.0*
11.	การศึกษามารดาปริญญาตรีขึ้นไป	230	65.80	1, 5, 4, 3, 6, 2	.38, -.38, .35, .32, .29, -.27	32.94	9, 10	.43, .20	72.33	3, 1, 10, 5, 2, 6, 4, 8	.37, .36, .35, -.32, -.29, .26, .21, -.20	6.5*
12.	ลูกคนเดียว	157	19.92	8, 4, 1	-.40, .28, .20	05.68	9	.23	22.30	8, 4, 9	-.36, .28, .22	2.4
13.	มีพี่น้อง	650	37.43	3, 1, 6, 4, 5	.28, .21, .15, .14, -.09	36.99	9, 10	.46, .21	44.38	9, 3, 6, 10, 8	.34, .25, .14, .15, -.09	7.0*
14.	ทำงานนอกเวลาเรียน	220	47.56	6, 1, 3	.39, .26, .15	37.50	9, 10	.44, .24	55.49	6, 9, 10, 1, 7	.36, .21, .21, .19, -.14	7.9*
15.	ไม่ได้ทำงานนอกเวลาเรียน	587	25.78	3, 1, 4, 5	.34, .17, .12, -.09	28.50	9, 10	.45, .14	35.19	9, 3, 8, 10	.38, .31, -.16, .12	6.7*

หมายเหตุ : ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05 และ *มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างตั้งแต่ 5.0% ขึ้นไป

ตัวทำนาย 1: ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2: การประเมินตนเอง 3: ความรู้ด้านการเงิน 4: จิตพอเพียง 5: สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว 6: การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ 7: อิทธิพลจากเพื่อนและคนรอบข้าง 8: การตัดสินใจและประเมินความสามารถการเงิน

9: ทักษะติดต่อพฤติกรรมการเงิน 10: การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการเงิน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม
จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการออม ตามเพศ อายุ และเกรดเฉลี่ย

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าเอฟ						
		เพศ (ก)	อายุ (ข)	เกรดเฉลี่ย (ค)	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค
พฤติกรรมการออม	807	28.944***	4.872*	4.472*	5.331*	5.414*	0.069	3.473

หมายเหตุ: *p<.05; **p<.01; ***p<.001

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยตามตัวแปรตาม เมื่อเทียบกับตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	กลุ่ม	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรตาม				
		กลุ่มคะแนนสูง	Mean	SE	95%CI	95%CI
					Lower	Upper
พฤติกรรมการออม	เพศ	ชาย	72.217	0.536	71.165	73.268
	อายุ	มาก	70.949	0.642	69.688	72.209
	เกรดเฉลี่ย	มาก	70.912	0.544	69.844	71.979
	กลุ่ม	กลุ่มคะแนนต่ำ	Mean	SE	95%CI	95%CI
					Lower	Upper
พฤติกรรมการออม	เพศ	หญิง	67.917	0.593	66.752	69.081
	อายุ	น้อย	69.185	0.476	68.251	70.119
	เกรดเฉลี่ย	น้อย	69.222	0.586	68.072	70.371

หมายเหตุ: *กลุ่มตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญที่ .05

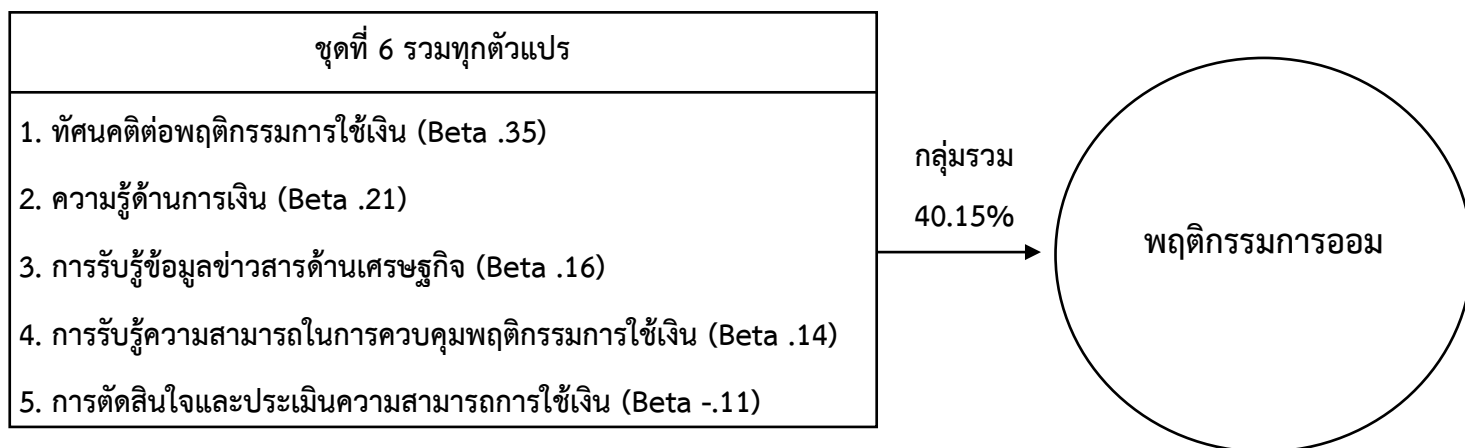
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ พบว่า สันนิษฐานสมมติฐานที่ 1 คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการออมได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือชุดที่ 3 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5% ได้แก่ กลุ่มรวมและอีก 12 กลุ่มย่อย โดยมีความรู้ด้านการเงิน เป็นตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมการออมลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khlaiprayong (2015) พบว่า ความรู้ด้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ทั่วไป เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกของการประเมินค่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ และงานวิจัยของ Viyaritt (2012) พบว่า ความรู้ในการขับขี่ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับสองของพฤติกรรมรับผิดชอบของพนักงานขับรถเช่า ส่วน Praneetvatakul (2017) พบว่า ความรู้ด้านการป้องกันการรับและแพร่โรคในชีวิตประจำวันเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกๆของพฤติกรรมป้องกันการรับและแพร่โรคในสถานที่สาธารณะ นอกจากนี้ทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน เป็นตัวทำนายสำคัญในลำดับถัดมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tangchitprattanak (2019) พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการซื้อสินค้าอย่างมีวิจารณญาณเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกๆของพฤติกรรมการซื้อสินค้าอย่างมีวิจารณญาณ และงานวิจัยของ Seritrakun (2014) พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการออมเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกๆของพฤติกรรมการออมของนักศึกษา ซึ่งตัวทำนายที่กล่าวมาเป็นตัวแปรที่มาจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ดังนั้นผลการวิจัยจึงสนับสนุนแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

และผลการวิจัยนี้ยังสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 คือ ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 8 ตัวแปร ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวม 10 ตัวแปร สามารถ

ทำนายพฤติกรรมกรรมการออมได้ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ผลดังกล่าวปรากฏในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 กลุ่ม (ภาพประกอบ 2) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nakhon (2007) พบว่า ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการออมเงินของนักเรียนมัธยมต้นในกลุ่มรวมได้ 41.9% และ Piamsiltham (2017) พบว่า ตัวทำนายทั้งสามกลุ่มร่วมกันสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินได้ 43.2%

ภาพประกอบ 2 ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการออมของกลุ่มรวม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนา

1. ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมกรรมการออมน้อย (กลุ่มเสี่ยง) และควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีพฤติกรรมกรรมการออมมากขึ้น ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง กลุ่มนักศึกษาอายุน้อย กลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยน้อย โดยควรพัฒนาจากตัวแปรความรู้ด้านการเงินและทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงินเป็นลำดับแรก ตัวอย่างเช่น กรณีที่ 1 การพัฒนาความรู้ด้านการเงินให้นักศึกษา ประการแรก ควรมีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเงินที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา อาจจะเชื่อมโยงกับรายวิชาพื้นฐานที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน ไม่เพียงแต่นักศึกษาคณะบริหาร หรือคณะบัญชีเท่านั้นที่จะได้เรียน โดยเนื้อหาหลักควรประกอบไปด้วย เช่น ความรู้ด้านการใช้จ่าย ความรู้ด้านการออม ความรู้ด้านการหารายได้เสริมระหว่างเรียน ความรู้ด้านการลงทุนที่เหมาะสมกับช่วงวัย เป็นต้น ประการที่สอง ควรมีกิจกรรมปลูกจิตสำนึกค่านิยมเกี่ยวกับการใช้จ่ายอย่างประหยัด หรือจัดเวทีเสวนาการเรียนรู้ร่วมกันในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการออม เพื่อให้นักศึกษาตระหนักและได้รับฟังมุมมองความคิดจากเพื่อนวัยเดียวกัน ประการที่สาม ความรู้ด้านการเงินการลงทุน อาจเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญจากสถาบันทางการเงินมาให้คำแนะนำชี้แนวทางและความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับช่วงวัย กรณีที่ 2 สำหรับทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงิน หลักสำคัญของทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้เงินคือ ให้นักศึกษาเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ และเห็นคุณค่าของการใช้เงินที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยวิธีการที่ใช้อาจนำบุคคลที่เป็นอินฟลูเอนเซอร์ด้านการใช้เงินที่เหมาะสมมาเป็นต้นแบบให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เช่น The Money Coach, Kim Property Live, BTimes, Money Chat Thailand เป็นต้น นอกจากนี้อาจนำคอนเทนต์จากเพจทางการเงินที่มีประเด็นเศรษฐกิจมาให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

เช่น ลงทุนแมน, คุยการเงินกับที, สอนลูกออมเงินและลงทุน, ลงทุนศาสตร์, มนุษย์เงินเดือน เป็นต้น ก็จะทำให้ นักศึกษาได้เห็นข้อมูลทั้งแง่บวกและแง่ลบมากขึ้นในประเด็นต่าง ๆ

2. งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำไปขยายผลในวงกว้างทั้งการเผยแพร่งานวิจัยและจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเงินกับนักศึกษาหลากหลายสถาบัน และนำเสนอผลการวิจัยกับสถาบันทางการเงิน เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกด้านพฤติกรรมกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบนโยบายหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อช่วยกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมการออมมากขึ้น

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองมาตรฐานทางจริยธรรมในคนเลขที่ UTCCEC/Expedited009/2565

บรรณานุกรม

- Annual report Bank of Thailand. (2020). Retrieved from. https://www.bot.or.th/English/ResearchAndPublications/Report/DocLib_AnnualEconReport/AnnualReport2020_En.pdf
- Bandura, A. (1989). **Human agency in social cognitive theory**. American Psychologist, 44(9), 1175–1184. Retrieved from <https://doi.org/10.1037/0003-066X.44.9.1175>
- Bandura, A. (1993). **Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning**. Educational Psychologist, 28(2), 117-148.
- Bhanthumnavin, D. (2008). **Importance of Supervisory Social Support and its Implication for HRD in Thailand**. Psychology and Developing Societies. 12(2), 155-166.
- Butbumrung, C. (2012). **Income and savings patterns for preparing for old age of people between 30-40 years old in Dusit District, Bangkok**. Suansunandha Rajabhat University.
- Bhanthumnavin, D. (2013). **Antecedents and consequences of mindful risk-taking behavior in secondary school students**. Complete research report. National Research Council of Thailand, Research and Development of Thai Behavioral Systems.
- Bhanthumnavin, D. (2015). **Multi-dimensional test construction of readiness and potential to become researchers in different types of individuals**. Research program multi-causal factor of readiness and potential to become researcher in university students and Thai scholars. Complete research report. National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.
- Cohen, J. (1983). **Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for The Behavioral Sciences**. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Judge, A., Locke, A., Durham, C., & Kluger, N. (1998). **Dispositional effects on job**

- and life satisfaction: The role of core evaluations. *Journal of Applied Psychology*, 83(1), 17–34. Retrieved from <https://doi.org/10.1037/0021-9010.83.1.17>
- Klapper, T. (1960). *The effects of mass communication*. Free Press.
- Khlaiprayong, V. (2015). *Causal factors of psychopathology, situations, and norms-related perceptions and the attitude and acceptance of nuclear power plants of Thai undergraduate students*. *Journal of Business Administration*. The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand.
- Kongtraipop, V., & Sakdapat, N. (2022). *Causal factors of spending behavior by Thai undergraduate students: a path analytic approach*. *Journal of Demography*, 38(2), 50–70. Retrieved from <https://doi.org/10.14456/jod.2022.7>
- Kongtraipop, V., & Sakdapat, N. (2023). *Psychosocial Factors Related to Purchasing Decision Behavior under the Influence of Key Opinion Leaders among Undergraduate Students*. *Warasan Phuettikammasat*, 29(1), 121–139. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/259236>.
- Laokha, R. (2020). *Personal financial planning of higher vocational certificate Bangkok technical of business administration vocational college*. Ramkhamhaeng University.
- Magnusson, D., & Endler, S. (1977). *Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology*. New Jersey: LEA Publishers.
- Muthen, K., & Muthen, O. (2007). *Mplus User's Guide*. (6th ed.). Los Angeles.
- Namphut, S., & Charoenchittrakam, O. (2014). *Personal finance management strategy*. Faculty of Commerce and Accountancy. Thammasat University: Thammasat University.
- Phengsuwan, P. (2009). *Study of spending behavior of students in the Rajamangala University of Technology Srivijaya*. Rajamangala University of Technology Srivijaya.
- Panyasan, O. (2010). *Third gender students' spending behavior Silpakorn University, Phetchaburi Campus*. Silpakorn University.
- Piomrat, D. (2012). *Factors Affecting Purchasing Behavior of Bloom's Mineral Makeup Cosmetics of Consumers in Bangkok Metropolitan Area*. Srinakharinwirot University.
- Potiratchatangkoon, S. (2015). *Psychological and Situational Factors as correlates of Eating Concerned Behavior*. National Institute of Development Administration, Social Development Administration.

- Piamsiltham, P. (2017). **Psychosocial factors and situations related to financial management behavior of government teachers Under the Bangkok Primary Education Service Area Office.** Warasan Phuettikammasat, 23(1), 205–224.
- Praneetvatakul, B. (2017). **Psychosocial Correlates of Communicable Disease Preventive Behavior in Public Places for Undergraduate Students.** Journal of Behavioral Science for Development, 10(1), 83–102.
- Royal Institute. (2009). **Royal Institute dictionary Thai year 2009.** Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/spurhs/article/view/178915>
- Seritrakun, V. (2014). **Factors Predicting Saving Behavior of Students in Bangkok Metropolitan Area.** Suthiparita Journal.
- Tangchitprattanar, G. (2019). **Buying behavior based on critical thinking on interactionism model of undergraduate students.** Veridian E-Journal. Silpakorn University.
- Viyaritt, J. (2012). **Psychosocial Factors and Social Norm Perceived Related to Responsibility Behavior of Rental-Car Drivers in Bangkok.** Srinakharinwirot University.
- Warawichanee, K. (2017). **The following paper presents a detailed case study, regarding financial literacy and well-being of employees in financial institutions in Thailand.** The case study will focus on selected group employees of Siam commercial bank. Bangkok University.